

Βασικές Αρχές Λειτουργίας Επιτροπής Ελέγχου

21 Ιανουαρίου 2009

Περιεχόμενα

- Αρμοδιότητες Επιτροπής Ελέγχου
 - Παρακολούθηση της διαδικασίας ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων
 - Καθήκοντα της ΕΕ αναφορικά με τον εξωτερικό ελεγκτή
 - Επίβλεψη του ΣΕΕ και της λειτουργίας του ΕΕ
 - Διαδικασία συλλογής πληροφοριών για παράνομες δραστηριότητες
- Βέλτιστες Πρακτικές αναφορικά με την ΕΕ
- Στατιστικά στοιχεία

Αρμοδιότητες Επιτροπής Ελέγχου

- Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου και της Διαχείρισης Κινδύνων της εταιρίας.
- Παρακολούθηση και επίβλεψη της διαδικασίας ετοιμασίας και δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας.
- Διασφάλιση της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών και ΠΙΟ συγκριμένα παρακολούθηση:
 - της επιλογής,
 - της ανεξαρτησίας,
 - της απόδοσης,
 - της παροχής πρόσθετων υπηρεσιών
- Παρακολούθηση της διενέργειας του εξωτερικού ελέγχου.
- Επίβλεψη της κανονιστικής συμμόρφωσης, της δεοντολογίας και της παροχής πληροφοριών για παράνομες δραστηριότητες.

Παρακολούθηση της διαδικασίας ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων

- Χρονοδιάγραμμα παραγωγής και επισκόπησης των οικονομικών καταστάσεων.
- Επίπεδο σημαντικότητας (Materiality).
- Αρχές Λογιστικής (Accounting Policies) και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.
- Πεδία που περιέχουν εκτιμήσεις και προβλέψεις.
- Περιοχές πιθανές για διενέργεια απάτης.

Χρονοδιάγραμμα παραγωγής και επισκόπησης των οικονομικών καταστάσεων

- Υφίσταται εταιρικό πλάνο, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, το οποίο να καθορίζει ποια έγγραφα θα πρέπει να επισκοπηθούν από την Επιτροπή Ελέγχου και πότε;
- Υπάρχει επαρκής χρόνος στο χρονοδιάγραμμα που να επιτρέπει την επισκόπηση και ενδεχόμενη επανεξέταση θεμάτων με τη Διοίκηση, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) και τους εξωτερικούς ελεγκτές;
- Βελτιώσεις που θα μπορούσαν να διενεργηθούν στο πλάνο;

Επίπεδο σημαντικότητας (Materiality)

- Η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο η Διοίκηση και οι εξωτερικοί ελεγκτές εκτιμούν το materiality για σκοπούς επεξεργασίας των οικονομικών καταστάσεων.
- Το Materiality αφορά και περιλαμβάνει τόσο ποσοτικούς όσο και ποιοτικούς παράγοντες.

Λογιστικές Αρχές (Accounting policies)

- Ποιες λογιστικές αρχές (accounting policies) θεωρούνται κρίσιμες για την εταιρία;
- Απεικονίζει η λογιστική αρχή την σημασία / ουσία (substance) των συναλλαγών;
- Πως συγκρίνονται οι λογιστικές αρχές με τα πρότυπα των κλάδων και της αγοράς;
- Η αποδοχή και υιοθέτηση συγκεκριμένων λογιστικών αρχών είναι αποδεκτές από τους εξωτερικούς ελεγκτές;
- Ποιοι θα μπορούσαν να αποτελούν κύριους λόγους για προτεινόμενες αλλαγές των λογιστικών αρχών και ποιος ο αντίκτυπός τους;

Σημαντικές εκτιμήσεις - αποφάσεις

- Ποια είναι η διαδικασία με την οποία λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις και εκτιμήσεις;
- Ποια είναι τα κίνητρα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν μια εκτίμηση; Υφίστανται επαρκή σημεία ελέγχου για να προσδιορίσουν και να επιβεβαιώσουν τις εν λόγω αποφάσεις;
- Με ποιο τρόπο είναι δυνατόν τυχόν αλλαγές στις εκτιμήσεις της εταιρείας να επιδράσουν στα αποτελέσματά της;

Περιοχές πιθανές για τη διενέργεια απάτης

- Συζήτηση με τη διοίκηση αναφορικά με τα είδη απάτης στα οποία η εταιρία είναι περισσότερο ευάλωτη και τις ενέργειες της διοίκησης για τον εντοπισμό και την αποφυγή αυτών.
- Αξιολόγηση της πιθανότητας υπέρβασης των σημείων ελέγχου από την διοίκηση.
- Επισκόπηση συναλλαγών με συνδεδεμένες επιχειρήσεις και ασυνήθιστων / έκτακτων συναλλαγών (non-routine).
- Αντιπαραβολή πραγματικών και προϋπολογιζόμενων μεγεθών για έλεγχο λογικότητας (actual vs budgeted).
- Έλεγχος λογικότητας των χρηματοοικονομικών στόχων και προβλέψεων.
- Εξέταση των αποζημιώσεων της ανώτατης διοίκησης για εντοπισμό πιθανών κινήτρων διενέργειας απάτης.

Καθήκοντα της Επιτροπής Ελέγχου αναφορικά με τον εξωτερικό έλεγχο

Απαιτήσεις:

- Έλεγχος και παρακολούθηση της ανεξαρτησίας και της αντικειμενικότητας των εξωτερικών ελεγκτών καθώς και της παροχής επιπρόσθετων υπηρεσιών.
- Παρακολούθηση της διεξαγωγής του εξωτερικού ελέγχου.
- Εισήγηση για το διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών.

Έλεγχος και διασφάλιση της ανεξαρτησίας των ελεγκτών Θέματα που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή Ελέγχου

- Ο ελεγκτής παρέχει στην Επιτροπή Ελέγχου ετησίως:
 - γραπτή επιβεβαίωση ως προς την ανεξαρτησία του;
 - κοινοποίηση επιπρόσθετων παρεχόμενων υπηρεσιών;
 - συζήτηση σχετικά με οποιαδήποτε απειλή κατά της ανεξαρτησίας του και τα μέτρα προστασίας για την άμβλυνση αυτών;
- Έχει αναπτυχθεί από την Επιτροπή Ελέγχου πολιτική για τον εξωτερικό ελεγκτή για την παροχή μη-ελεγκτικών υπηρεσιών;
- Έχει διερευνηθεί από την Επιτροπή Ελέγχου ο τρόπος με τον οποίο η εταιρεία παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών διατηρεί την ανεξαρτησία της;
- Έχουν διεξαχθεί συζητήσεις για την ορθή κατανόηση από την Επιτροπή Ελέγχου των κύριων σημείων που απειλείται η ανεξαρτησία του καθώς και σχετικά μέτρα για την προστασία της;

Παρακολούθηση της διαδικασίας διενέργειας του εξωτερικού ελέγχου

Επιλογή και συμφωνία με τον εξωτερικό ελεγκτή

- Επισκόπηση της απόδοσης της ελεγκτικής ομάδας, των υπηρεσιών και των αμοιβών του τελευταίου έτους.
- Συζήτηση της ελεγκτικής πρότασης (προσφοράς) – προσέγγιση και στρατηγική του ελέγχου, όροι και αμοιβή
- Έλεγχος της ανεξαρτησίας και της εμπειρίας των ελεγκτικών ομάδων
- Εξέταση της δεσμευτικής επιστολή
- Προσφορά προς το Διοικητικό Συμβούλιο για διορισμό εξωτερικών ελεγκτών

Κατανόηση του πλάνου ελέγχου

- Συζήτηση και συμφωνία του πλάνου ελέγχου για το τρέχον έτος
- Κατανόηση και συμφωνία με τους ελεγκτές των αναμενόμενων υπηρεσιών, το χρονοδιάγραμμα και τις απαιτήσεις των εκθέσεων ελέγχου
- Καθορισμός του τρόπου αναφοράς, διαχείρισης και επικοινωνίας σημαντικών περιοχών υψηλού κινδύνου κατά τη διάρκεια ενός ελέγχου.

Παρακολούθηση της διαδικασίας διενέργειας του εξωτερικού ελέγχου

Ενημέρωση κατά τη διάρκεια του ελέγχου

- Γνώση των δυσκολιών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση του ελέγχου και των περιορισμών στην προσβασιμότητα των πληροφοριών και της διοίκησης
- Πληροφόρηση για τις ελλείψεις ή αδυναμίες που εντοπίστηκαν σε περιοχές όπως το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, πιθανές περιοχές διενέργειας απάτης καθώς και παράνομων δραστηριοτήτων.
- Ενημέρωση σχετικά με θέματα που πιθανόν επηρεάζουν την ανεξαρτησία των ελεγκτών

Ολοκλήρωση

- Επισκόπηση των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων
- Συζήτηση των βασικών ελεγκτικών ευρημάτων – σημαντικών λογιστικών αρχών/ ελεγκτικών εκτιμήσεων/ ποιότητας οικονομικών καταστάσεων
- Συζήτηση για πιθανές διαφωνίες με τη διοίκηση
- Συνάντηση αποκλειστικά με τον εξωτερικό ελεγκτή
- Αξιολόγηση της απόδοσης του εξωτερικού ελεγκτή

Παρακολούθηση του ΣΕΕ και της λειτουργίας του ΕΕ

- Επιλογή των εσωτερικών ελεγκτών.
- Έγκριση του budget του εσωτερικού ελέγχου.
- Επισκόπηση και έγκριση της αξιολόγησης κινδύνων.
- Έγκριση του μακροπρόθεσμου & βραχυπρόθεσμου πλάνου εσωτερικού ελέγχου.
- Συστηματική ενημέρωση για τα αποτελέσματα των ελέγχων μέσω της επισκόπησης των σχετικών αναφορών.

Παρακολούθηση του ΣΕΕ και της λειτουργίας του ΕΕ (συνέχεια)

- Γνώση των σημαντικότερων αδυναμιών του περιβάλλοντος εσωτερικού ελέγχου της εταιρίας.
- Επίβλεψη και διασφάλιση ορθής και έγκαιρης υλοποίησης των αναγκαίων διορθωτικών ενεργειών.
- Αξιολόγηση της λειτουργίας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του εσωτερικού ελέγχου.
- Γνώση των βασικών διαδικασιών λειτουργίας της εταιρίας.

Συλλογή πληροφοριών για παράνομες δραστηριότητες (Whistle-blowing)

- Δεν επιβάλλεται από την Ελληνική Νομοθεσία, αλλά από τις βέλτιστες πρακτικές,
- Καθοριστικός παράγοντας εντοπισμού της απάτης.
- Η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να επισκοπεί τις διατάξεις και τις ρυθμίσεις αναφορικά με την παροχή πληροφοριών για παράνομες ενέργειες.

Βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με την Επιτροπή Ελέγχου

Οικοδομώντας μία αποτελεσματική Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου..

- Έχει μέλη τα οποία διαθέτουν:
 - κατανόηση, εμπειρία και γνώση του κλάδου;
 - κοινή λογική;
 - καλή γνώση των χρηματοοικονομικών θεμάτων;
- Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου:
 - είναι επαρκής, ικανός και αποτελεσματικός;
 - εστιάζει σε σημαντικά θέματα;
 - διαθέτει εμπειρία, διάθεση και διασφαλίζει ανοιχτά κανάλια επικοινωνίας;
- Διαθέτει κατάλληλο σχέδιο λειτουργίας και εξυπηρέτησης του ρόλου της;
- Είναι το σχήμα της αρκετά ευέλικτο, ώστε να μπορεί να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του διαλόγου;
- Συνδυάζει διαφορετικές ικανότητες και ποικιλία γνώσεων;

Αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα της Επιτροπής Ελέγχου (self or independent assessment)

- Δεν υφίσταται αξίωση επί του παρόντος στην Ελλάδα.
- Συστάσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση:
 - «Κάθε χρόνο, το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να διεξάγει αξιολόγηση της απόδοσής του. Θα πρέπει επιπρόσθετα να συμπεριλαμβάνεται αξιολόγηση του συνόλου των μελών, της οργάνωσης και της λειτουργίας του ως ομάδας, αξιολόγηση των ικανοτήτων κάθε μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και των Επιτροπών αυτού ...» (2005/162).
- Απαιτήσεις στις Η.Π.Α. και στο Ηνωμένο Βασίλειο:
 - «Η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να επισκοπεί ετησίως την αποτελεσματικότητά της και να προτείνει οποιαδήποτε απαραίτητη αλλαγή στο Διοικητικό Συμβούλιο» (Smith Guidance, UK).

Στατιστικά δεδομένα στην ελληνική αγορά

- Μόνο περίπου το 25% των εισηγμένων εταιριών είναι ευθυγραμμισμένο με το σύνολο του πλαισίου των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης
- Το ποσοστό των εισηγμένων στο ΧΑΑ εταιριών που διαθέτουν Επιτροπή Ελέγχου δεν ξεπερνά το 65%, ενώ μόνο περίπου το 30% αυτών, έχουν εντάξει στη σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου επαρκή αριθμό μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Το ποσοστό των εταιριών του ΧΑΑ που διαθέτει Επιτροπή Ελέγχου αυξάνεται όταν αναφερόμαστε αποκλειστικά σε εταιρίες υψηλής κεφαλαιοποίησης (FTSE 20) και φτάνει περίπου το 85%.
- Περίπου το 35% των εισηγμένων εταιριών δεν έχει καταγράψει επίσημα Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Επιτροπών Ελέγχου.

Στατιστικά δεδομένα στις Ελληνικές Τράπεζες

- Αν και περίπου το 80% των Ελληνικών τραπεζών διαθέτουν εγκεκριμένους από το Δ.Σ. Κανονισμούς Λειτουργίας της Επιτροπής Ελέγχου, μόνο το 50% αυτών προβαίνουν σε ετήσια επαναξιολόγησή τους και σε σχετική ενημέρωση των μετόχων.
- Ενώ όλες οι τράπεζες διαθέτουν Κανονισμό Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου, σε λιγότερες από τις μισές εξ αυτών είναι εγκεκριμένος από την Επιτροπή Εσωτερικού Ελέγχου.
- Η επισκόπηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνου αποτελεί σημαντικό πεδίο αρμοδιοτήτων μόνο για το 40% των Επιτρόπων Ελέγχου των Ελληνικών Τραπεζών.
- Οι ελληνικές Τράπεζες παρουσιάζουν έλλειψη διαδικασιών ένταξης και προσανατολισμού νέων μελών στις Επιτροπές Ελέγχου.
- Δεν υφίσταται συγκεκριμένο πρότυπο συναντήσεων των Επιτροπών Ελέγχου, αν και πληρούν τις απαιτούμενες ρυθμιστικές διατάξεις, ενώ σπάνια συμμετέχουν σε αυτές η ανώτατη διοίκηση, οι ορκωτοί ελεγκτές και ο εσωτερικός έλεγχος.
- Το 80% των τραπεζών δεν εφαρμόζουν επίσημη διαδικασία αξιολόγησης των εταιριών παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών, γεγονός που αποδυναμώνει την ανεξαρτησία τους.

Ευχαριστώ.

© 2008 PricewaterhouseCoopers Με επιφύλαξη όλων των νομίμων δικαιωμάτων. Η επωνυμία "PricewaterhouseCoopers" αναφέρεται στην PricewaterhouseCoopers S.A, ή, εφόσον το περιεχόμενο προϋποθέτει, σε άλλες εταιρείες μέλη της PricewaterhouseCoopers International Limited, η κάθε μία από τις οποίες αποτελεί ξεχωριστή και ανεξάρτητη νομική οντότητα.

PricewaterhouseCoopers

PRICEWATERHOUSECOOPERS

January 2009